QVOD BENE VERTAT
PRIMVS ILLE MEDICINÆ PARENS,
INAVGVRALES
DE

MELANCHOLIA
HYPOCHONDRIACA

POSITIONES,
QVAS
AVTHORITATE ET CONSENSV
AMPLISSIMORVM GRATIOSISSIMORVMQ.
IN
CELEBERRIMO ANTIQVISSIMOQVE
RAVRACORVM ATHENÆO
ASCLEPIADEÆ ARTIS PROCERVM
PRO SVMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBVS, PRIVILEGIIS ET INSIGNIBVS DOCTORALIBVS CONSEQVENDIS
AMICA VENTILATIONE EXAMINANDAS
PVBLICE PROPONIT

CAROLVS JOACHIMVS FREHERVS,
NORINBERGENSIS.

AD DIEM VII. SEPTEMB. AN. MDCLXXVII.
H. L. Q. C.

BASILEÆ LITERIS JACOBI WERENFELSII.

VIRO

NOBILISSIMO EXCELLENTISSIMO EXPERIENTISSIMO

DN. PAVLO FREHERO,

MED. DOCT. EJVSDEMQVE COLLEGII, QVOD APVD NORIBERG. FLORET P.T. DECANO SPECTATISSIMO, ET AB OCTENNIO JAM SENIORI GRAVISSIMO, PATRVO, PATRONO STVDIORVMQVE SVORVM PROMOTORI ÆTERNVM COLENDO.

Nec non

VIRIS ADMODVM REVERENDIS, CLARISSIMIS.

DN. M. JOH. JACOBO VBELIO,

REFORM. OLIM QVÆ CHRISTO NORIBERGÆ COLLIGITVR, ECCLES. NVNC BASIL. AD DIV. MART. PASTORI FIDELISSIMO, MERITISSIMO, AGNATO, HOSPITI AC FAVTORI SVO OMNI HONORIS CVLTV PROSEQVENDO.

DN. M. JOHANNI STRVBINO,

REFORMATI NORIBERGENSIVM COETVS PASTORI VIGILANTISSIMO, FACVNDISSIMO, AGNATO, PATRONO, MVSARVMQVE SVARVM MECOENATI, ÆVITERNVM OMNI CVLTVS ET AMICITIÆ GENERE SVSPICIVNDO.

Positiones has inaugurales

In debitæ submissionis, observantiæ, gratitudinis Amicitiæque symbolum.

D. O.

CAROLVS JOACHIMVS FREHERVS.

Σὺν τῷ Θεῷ.

QUANTA rationis, maximi illius à Deo, totius hujus universi conditoris, homini concessi doni, præstantia, quantaque dignitas sit, vel inde patefit; quod tùm solùm homines nos esse cognoscamus, cùm rationem intuemur nostram; quod illius tantùm ope Deum T. O. M. universaque ipsius in hoc mundi amphitheatro opera, considerare valeamus; quod & ipsum Poëtarum ille facilè Princeps scitè non minus quàm eleganter l. 1. Metamorph. his expressit verbis:

Pronaq; cum spectent animantia cœtera terram:
Os homini sublime dedit; cœlumq; tueri
Jussit & erectos ad sidera tollere vultus.

Quantum verò è contra rationis læsio miserandum præbeat spectaculum, vel illi sæpe sæpius testantur, qui vel furore correpti & corrupti, non aliis tantùm, verum sibimet etiam ipsis maxima affligunt damna, ut quid agant, ipsi nesciant: vel tristibus mœstisque & melancholicis intenti deliriis solitudinem quærentes, præ nimia sæpe anxietate vix spiritum ducere, clamare atque ejulare valent. Quæ ego omnia altius perpendens; de ultimo hoc horrido non minùs, quàm pertinaci malo, Melancholia scilicet, in præsentiarum pauca quædam, pro ingenij tenuitate, proferre constitui: cumque illam ipsam primarii artis Medicæ coryphæi duplicem fecerint, per essentiam unam, alteram per consensum, priore missâ, ad posterioris, & quidem quæ per hypochondriorum consensum fit, explicationem me accingo.

THESIS I.

UT autem ex nominis cognitione ad rem ipsam descendamus: vocatur Græcis Μελανχολία ὑποχονδριακὴ Arabibus Mirachialis; Latinis Melancholia hypochondriaca, flatulen-

tulenta vel flatuosa, Germanis die Milzsüchtige Melancholey; prima ad stultitiam tonsura, ab aliis opprobrium flagellumq; vocatur Medicorum; quod ob pertinacem humoris melancholici consistentiam curatio sæpe sat longè retardetur.

II.

Nominorum horum ratio non incommodè desumitur à causa antecedente, humore scilicet melancholico in hypochondriis stabulante, vocabulo postea in ipsum affectum translato; subjectoque causæ antecedentis Hypochondriis scilicet, quæ ab Arabibus Mirach, & accidentibus supervenientibus, flatibus videlicet, quorum melancholia hæc alma solet esse mater.

III.

Melancholia Hypochondriaca delirium est periodicum sine febre, cum mœrore & tristitia, ex vaporibus melancholicis, (à melancholia præt. nat. in hypochondriis cumulata) elevatis, imaginationemque & ratiocinationem depravantibus, ortum trahens.

IV.

Delirium voco Melancholiam Hypochondriacam; ut è numero morborum eam exturbem, cum delirium sit imaginationis pariter & ratiocinationis depravatæ symptoma: Periodicum, cum lucida nonnunquam habeant intervalla, vaporibus scilicet vel evacuatis, vel cerebro non communicatis: Sine febre est, cum timore & tristitia, ad differentiam reliquorum deliriorum, cum delirium sit vel cum febre; ut φρενίτης & quod simplex appellatur delirium; vel sine febre, quorum unum est cum furore & audacia; ut mania, alterum cum mœrore & tristitia; ut Melancholia: Causam addo, (quo meliùs natura ipsius patefiat,) antecedentem, humorem scilicet melancholicum præt. nat. Subjectum ipsius Hypochondria, pariter & causam continentem, quæ vapores sunt ex vituperato demum humore orti, squaloreque suo & impuritate spiritus animales turbantes.

V.

Cùm verò in omni affectu partis affectæ cognitio prima debeat esse atque primaria, consideratu hîc non erit injucunda pars recipiens, mandans, & viæ per quas. Recipiens pars vapores

pores, s. per consensum affecta, extra dubitationis aleam cerebrum est, principum illud facultatum domicilium, quarum nobilissimæ actiones hîc depravari liquido constat.

VI.

Cum verò melancholia, ut dictum, delirium sit cum metu & tristitia, &, dum iracundia, (Fernelii hîc utor verbis,) doloribus, gaudio, metu, cœterisque animi perturbationibus concutimur, perspicuè atque insigniter cor in nobis opprimi atque gestire, animique perturbationes in corde fieri videamus, cor ab ipsius participatione non omnino exterminandum censeo; quod &, quæ frequenter in hoc affectu accidunt cordis palpitationes, manifestè demonstrant.

VII.

Pars mandans sunt Hypochondria, (ita dicta: quia sunt ὑπὸ τῶν χόνδρων, sub notharum costarum cartilaginibus,) quæ illam corporis complectuntur regionem, quæ est inter costas nothas & ad imum usque ventrem pergunt; partesque præcipuè in illis contentæ, quæ licet omnes in hoc casu affici possint, lienem tamen maximè, proprium utpote humoris melancholici conceptaculum, dein & quæ proximè circumcirca hærent viscera, partes affectas cõstituo, ut: ventriculum, pancreas &c. mesenterium, glandulasque in illo residentes, quæ, ut substantiæ sunt mollioris, ita faciliùs humorem imbibunt, imbibitum verò semel difficilius deponunt; cavitatem præterea illam, quam Divus ille Cous Sect.7. aph.54. inter ventriculum & septum constituit. Ventriculum tamen cùm Galeno lib.3. de loc. affect. Dioclem insequente, partem primario laborantem non constituo, apparentibus etsi ut plurimum ventriculi debilitatī signis; sed vitia aliarum partium hepatis, lienis &c. ipsi communicari, inferius ubi de causis hujus symptomatis agendum, demonstrabitur.

VIII.

Cum verò hypochondriorum hîc facta sit mentio; ad vias antequam accedamus, hanc subjungere liceat differentiam: hypochondriacæ videlicet passionis à Melancholia Hypochondriaca, illa latius patet quam hæc, siquidem hypochondria affici facilè possunt, nec à dicto tamen sæpiùs humore.

IX.

Viæ per quas vapores dicti ex inferioribus ad superiores feruntur partes manifestæ, multorum etiam eruditissimorum hactenus torserunt ingenia, multique multas assignarunt; sed qui cum Hippocrate, Galeno præcipuisque artis nostræ coryphæis facilem inferiorum cum superioribus per venas, arterias & nervos consensum, totiusque (dum vita fruitur,) corporis perspirabilitatem sana mentis trutina perpendet; illi citò citiùs hæc omnia manifestabuntur.

X.

Differentiæ à variis variæ traduntur: è quibus tres potissimum sequentes ad scopum facere videntur: 1. à loco affecto, 2. à causa, 3. à deliriorum varietate: ratione loci affecti alia est splenetica, alia uterina, alia mesenterica, hepatica &c. prout nunc hæc nunc alia pars magis laborat; ubi tamen vix fieri posse, quin malum hoc mox m. lieni, humoris utpote melancholici proprio stabulo communicetur, existimo. Ratione causarum ortum habet alia à bile præt. nat. vitellina, æruginosa &c. adusta, in atramque degenerante, quæ ferocior reliquis existere solet, alia à sanguine crasso & adusto, quæ mitior; alia à melancholia adusta.

XI.

Tertiam differentiam ipse monstrat Galenus loco supra citato: Melancholicos, inquit: (de Hypochondriacis verò ipsi sermo est:) ut nunquam deserit timor; ita eorum phantasmata præter naturam non semper eodem genere continentur; siquidem alius se testam factam putavit, atque idcirco obviantibus cedebat, ne collideretur. Alius, ne Atlas, qui mundum sustinere dicitur, gravatus sub tanto onere, illum à sese excuteret, atque ipse cum eo comminueretur, pertimescebat. Differunt porro inter se melancholici: nam omnes timent, mœrent, vitam damnant, odio habent homines, sed non omnes mori cupiunt. Quippe hoc ipsum nonnullis melancholiæ caput existit, quòd pertimescunt mortem. Sunt qui & mortem metuant & mortem sibi consciscant. Quibus ego inferius, ubi de causis deliriorum varietatis, (quas præstat, quam exempla plurima nosse,) agendum nobis erit, unum & item alterum adjiciam.

XII. Cau-

XII.

Causæ Melancholiæ Hypochondriacæ dividuntur in continentes, antecedentes & procatarcticas.

XIII.

Causa continens sunt vapores melancholici & impuri, ex hypochondriis elevati mentis arcem petentes, spirituum animalium officinam coinquinantes, mœroremque & tristitiam inibi inducentes.

XIV.

Quo verò vapores isti modo timorem & mœstitiam rationis sedi imprimere possint; abstrusum admodum est: Averrhoës vestigiisque ejus inhærentes; causam hujus timoris in frigiditatem & siccitatem humoris melancholici reponunt; tantumque ajunt: unumquemque habere audaciæ, quantum habet caloris: Cùm tamen humor melancholicus hoc in casu calidæ satis sit naturæ, quod hypochondriorum æstus manifestè testatur: frigiditatem tamen aliàs ad timorem inducendum facere, non negaverim: Non desunt etiam, qui in peculiarem humoris hujus vaporumque malitiam causam referunt.

XV.

Galenus in fine lib.2. de sympt. caus. dum in colorem tetrum aut tenebricosum causam timoris rejicit, in hæc erumpit: Quod verò atrabilis rationalem animæ arcem occupans, timorem, mœstitiam, ac mortis exspectationem inducat, nihil mirandum est, cum videamus in rebus externis nihil magis nos, quam tenebras ipsas perterrefacere. Si igitur quippiam tenebris simile rationali animæ parti circumfundatur, hominem semper timere, necesse est; ut qui timoris causam semper in corpore secumferat. Quæ verba si de spirituum animalium tenuitate, mobilitate atque puritate intelligantur, sicut tenebræ è contra impuritatem & obscuritatem denotant; optime rem exprimere videntur: Non ~~non~~ enim sufficit, ut copiosi tantùm sint spiritus, sed, ut & in primis & secundis qualitatibus optimè sint dispositi, requiritur: Sicut enim spirituum opticorum tenuitas & oculi requiritur perspicuitas ad videndum; ita & hic spiritus animales nisi puri atque tenues sint, actionibus illis principibus non commodè inserviunt; repræsentantur siquidem

dem ita objecta ratiocinationi per ſpiritus impuros ac imperſpicuos, quemadmodum imagines per vitrum obſcurum, quî fit ut timor oriatur & triſtitia: Ac etiamſi anima, quod objicit Averrhoës: non videat illam obſcuritatem, ſplendidi tamen ſpiritus ſub magis delectabili ſpecie objecta offerunt, cùm è contra ſpiritus tetri, triſtia rerum phantas mata animo repræſentent.

XVI.

Ratio hinc deducitur cur melancholici tàm ſolitudinum ſint amantes: cùm ſcilicet per vaporum obſcuritatem viſcoſitatemq; ſpiri tuum illa alacritas extinguatur, hominum alacriorum ſeſe conſortia fugiunt. Accedit & illud; quod nimis ſuis intenti cogitationibus ex aliorum præſentia impediri ſeſe autument.

XVII.

Succedit & hinc alia ratio: unde deliriorum iſtorum melancholiâ hac correptorum varietas, quæ certè profectò tanta eſt, ut deliria hæcce vigilantium ſomnia verè dici mereantur, ortum trahat: Dum piſtor quidam Ferrarienſis (recenſente id Marc.Don.deHiſt.Med.mirab.l.2.c.1.) ſe ex butyro compactum affirmabat, nulloque pacto igni vel clibano appropinquare volebat, corporis colliquationem metuens: & Joh.Bapt.Mont. conſil.23.reliquit: ſe vidiſſe quendam, qui totam mundi ſuperficiem, ex ſubtiliſſimo imaginabatur vitro, & ſubditos eſſe ſerpentes; ſeque propterea in lecto, tanquam in inſula, ne, ſi inde egrederetur, frangeret vitrum incideretque in ſerpentes, continuit. Cujus rei cauſam aliqui in vaporum melancholicorum corporiſque & naturæ varietatem referunt: Alii ſimile quid iis, quod ebriis evenire ſcribunt, idque ex negotiorum antè tractatorum recordatione.

XVIII.

Omnium optimum ſimile Ariſtot.lib.de inſomniis cap.3.in medium proferre videtur, dum ſic: Quemadmodum in aqua commota aut nulla effigies redditur, quæ appareat, aut redditur quidem, ſed obſcura & tortuoſa; quieſcente autem & ſtagnante aqua, rei nativa imago apparet: ita dormientibus & delirantibus idem evenit: dum enim vapores in arce cerebri hincinde errantes illius ſpiritus turbant, imaginum ibi ſeries vel

vel planè obliterantur, vel non nisi ab humanâ prorsûs mente aliena exhibentur; idque eo magis, quo vapores magis sunt improportionati.

XIX.

Causa antecedens est humor melancholicus in partibus hypochondriorum dictis cumulatus, unde vapores ad cerebrum feruntur; quod cum non continuo fiat, delirium quoque perpetuum non est, sed per temporis quædam spatia, quæ lucida Medicis intervalla, rediens, sequentibus in signis diagnosticis symptomatibus ægrum affligit.

XX.

Humor tamen hic melancholicus minimè naturalis est, quarta massæ sanguineæ pars, sed præter naturalis; neque frigidus etiam est, sed multum de calore participat; non ob multas tantum partes salsas admixtas, sed quod ex aliis humoribus exustis, torrefactis ac moram hîc trahentibus, bile, puta, sanguine crasso, melancholia, vitium trahat; Ab aliis nomine atræ bilis veniens.

XXI.

Neque purus etiam & sincerus humor ille est, sed multis aliis, iisque vitiosis permixtus est humoribus, biliosis scilicet præcipuè & serosis, unde & lixivio cui sal, fœculentæ & exustæ aliæ partes permiscentur optimè comparatur. Hinc & ab Hippocr. lib. 1. de morb. mulier. de Genitur. & lib. 4. de morb. ὕδωρ aqua nominatur, non aliam, ut doctissimi interpretes sentiunt, ob causam, quàm quod magna serosorum salsorumque ipsi humori sit admixta copia. Unde facilè patet ratio; cur melancholici plerumque sint sputatores, multum sudent, multumque sæpè secundum Hippocr. medicamentis hydragogis leventur; quamvis & alia, deinde dicenda causa restet.

XXII.

Aggregantur autem humores dicti ibidem ob lienis præcipuè, hepatis &c. vitia tum idiopathica, ut intemperies tum simplices, tum compositas, scirrhos, obstructiones &c. ob quas materia stagnans copiosissimos ad cerebrum mittit flatus: tùm sympathica; ut est præcipuè magna ventriculi hepatis & lienis antipraxia, ut inde ventriculo non rectè concoquente, visce-

ribus alimenta imperfecta attrahentibus, vitium primæ concoctionis non corrigatur in secunda.

XXIII.

Causas procatarcticas omnes illas dico, quæ rerum non naturalium indecentem atque illegitimum præbent usum, ut sunt breviter: Aer crassus & nebulosus tum frigidus siccus, tum calidus siccus, regiones ac loca palustria, tempus anni autumnale. Alimenta crassa, cruda, concoctu difficilia & flatulenta, quæ breviter refert Gal. l. 3. de loc. aff. cap. 4. inter quæ magis nobis sunt usitata: caprinæ, bubulæ, taurinæ, hircinæ, leporinæque carnes, sale præcipuè & fumo induratæ, pisces in aquis stagnantibus degentes: caseus, ova indurata: brassica, legumina & maximè lentes; mox panis furfuraceus nec bene fermentatus, vina austera, crassa, nigraque cerevisia turbida nec defœcata &c. aliaque innumera crassiori duriorique substantia prædita.

XXIV.

Multum hîc quoque valet otium nimium, quod ut excrementa in corpore retineantur facit, unde variæ rursus obstructiones &c. vita sedentaria, lucubrationibus præsertim accedentibus assiduis, hinc literati & vitam laboribus vacuam degentes, frequentius hoc corripiuntur malo, minus laboriosi: Evacuationes ut mensium hæmorrhoidum &c. suppressæ, unde sanguinis hoc modo retenti fit refluxus qui postmodum in humorem prædictum facilè degenerat.

XXV.

Nec minus faciunt animi pathemata graviora & diuturniora, mœror præcipuè & tristitia, cogitatio ac meditatio rerum gravium vehemens, ob quas, spiritibus ad alia avocatis, coctiones debilitantur, humorumq; inutilium inutilis fit proventus.

XXVI.

Signa diagnostica affectus hujus sunt plurima, non tamen omnia in omnibus contingunt; sed nunc plura nunc pauciora, pro affectus & partium affectarum gravitate & varietate. Pathognomonica sunt sequentia: Delirium periodicum animum excrucians, sine febre, fixa in rem falsa imaginatio, quam metus & tristitia, absque ulla tamen evidenti causâ comitantur. sec: Hipp. f. 6, aph, 23.

XXVII.

XXVII.

Aſſidentia ſunt: Stomachus ut plurimum debilitatur, non affectu quidem (ut ſupra dictum) primario; ſed à pravo potiſſimùm quem per vaſa recipit humore, & ab intercepta, per multas in vaſis obſtructiones, caloris illius eventilatione; hinc ventriculus malè diſpoſitus malè alimentum concoquit, quod viciſſim in hypochondriis contentis viſceribus communicatur: Hinc quia ſtomachi parietes tot humoribus crudis obducuntur, tot ructus & flatus: hinc materia illa ſurſum repens; os linguamque ſaliva replet, ut perpetuò exſpuere cogantur; quæ tamen exſpuitio frequens à causâ th. 21. allatâ non parum promovetur.

XXVIII.

Alvus obſtructa frequenter illos torquet, vel ob humorum viſciditatem inteſtinis adhærentium, vel à calore viſcerum, excrementorum humiditates exſiccante. Æſtus percipitur in hypochondriis maximus, ob humores in iis ſtagnantes fervidos & æſtuoſos. Nonnunquam etiam tenſio, durities, & tumor ibi percipitur. Urinæ tenues quandoque, craſſæ etiam quandoque: tenues ſunt obvehementes urinæ viarum obſtructiones, ut urina quaſi transcoletur, craſſa ob craſſorum ſalinorumque humorum admixtionem; tuncque ſubſtantia quaſi laterum ſolutorum in fundo matulæ colligitur arenularum formam mentiens, quæ tamen materia potius eſt aduſta, ſanguinis quoddam rudimentum nacta, nunc, tanquam excrementum inutile, ad vias urinarias transmiſſa.

XXIX.

Cordis ſæpius ægros affligit palpitatio, ob vapores illud petentes, quos dum propulſare nititur, violentius ſolito movetur, tuncque omnino quaſi de vita deſperantes, auxilium anxiè quærunt: Prout enim vapores elati, nunc hanc nunc illam partem feriunt, diverſa quoque in iis producunt ſymptomata, ut difficiliorem reſpirationem, ſitim, dolorem capitis &c. Pulſatio quoque in ſiniſtra hypochondriorum parte ſæpe invadit; quæ ab obſtructione ibidem decurrentis arteriæ cœliacæ pulſantis provenit, probeque à cordis palpitatione diſcernenda eſt, ſitu ſiquidem variat, illâ in ſiniſtro hypochondrio, hâc infra papillam ſiniſtram cruciante.

XXX.

Prognoſin quod attinet, lethalis melancholia hypochondriaca utplurimum non eſt, affectus utpote chronicus, curatuque, præcipuè ſi inveteraverit, difficillimus; quod ob humoris pertinaciam, & in anguſtioribus viis, quo minima medicamenti vis penetrat, hæſionem, benignioribus vix cedat, valentioribus verò ſæpius exaſperetur. Hæ morhoides apertæ, varices item præſentes, juxta Hipocr. ſect. 6. aph. 11. it. ſect. 6. aph. 21. bonum præbent ſignum. Alvum apertam, menſium fluxionem, urinas craſſas adeſſe non contemnenda ſigna ſunt reſtaurationis, cum hac ratione multi humores inutiles è corpore eliminentur.

XXXI.

Vertigo verò, diuturna cephalalgia & melancholia jam idiopathica facta, in epilepſiam, maniam, cœcitatem, imo & cerebro videlicet valdè corruptô, in Apoplexiam degenerat, juxta Hipocr. mentem ſect. 6. aph. 54. Licet nonnunquam ob humorum depravationem, deperdito jam nativo viſcerum calore, in hydropem abeat.

XXXII.

Ad curam autem ipſam antequam accedamus; non ſuperfluum ſit & hoc conſiderare: Ne ſcilicet Medicus ſolus ægros hujuſmodi accedat; ſed etiamſi aliis ſtipatus, probè ipſorum oculos, manus, pedes obſervet; cum multi etiam quieti, ecce ſubito furore quaſi ſuo attoniti, præcipites ſeſe dant, adſtantiumque oculos involant.

XXXIII.

Curatio ſecundum indicationes, ad quas ceu ad Lydium illum lapidem, ſapienti Medico ſemper reſpiciendum, inſtituitur: ſunt verò tres Præſervatoria à cauſa; Curatoria à morbo Vitalis à viribus deprompta.

XXXIV.

Hâc ſcilicet ratione obſtructiones in hypochondriis aperiantur; humor peccans præparetur & evacuetur; vapores ſpirituum animalium officinam turbantes, intercipiantur ac diſſipentur; non omiſſis iis quæ tàm capitis quam reliquorum viſcerum in hypochondriis præſertim contentorum vires ac robur conſervare valent.

XXXV. Sa-

XXXV.

Satisfaciendum verò hisce est, adhibito prudentis medici judicio, ex tribus nobilissimis instrumentis medicis, quibus hostem debellare valemus, Chirurgia scilicet, pharmacia, & Diçta.

XXXVI.

Ex chirurgia quidem omnium primo nobis sese offert Venæ sectio, si sanguinis adsit abundantia, præmisso tamen clystere emolliente & benigno; fiat verò illa in brachio dextro vel potius sinistro, hepatis vel lienis vitio magis urgente, in venâ post ligaturam maximè turgente, foramineque amplo, ut sanguini crassiori liberalior detur exitus, occurrente verò sanguine tenuiore mox claudatur: Vel in partibus inferioribus, cùm sursum mittantur vapores, qui deorsum retrahendi, crassus etiam sanguis deorsum magis, quam sursum feratur, sicque intemperiëi viscerum calidæ prospicitur, portio humoris vitiosi evacuatur, ut attenuantia postea & incidentia majorem prçstent usum.

XXXVII.

Hæmorrhoidum tàm internarum quàm externarum apertionem plurimum hîc facere experientia testatur: Fiat verò illa vel sectione vel hirudinum decenti applicatione, & subsistentibus illis, vel etiam mensibus, Vena Saphæna pedis aperienda est. Cucurbitulæ quoque cum & sine scarificatione, non inutiles sunt scapulis applicatæ, materiæ intercipiendæ & à capite divertendæ gratia: Causticum etiam aliqui tibiæ inurunt sinistræ, ut ab humoribus excrementitiis lienem aliaque viscera repurgent.

XXXVIII.

Ex pharmacia sequentia depromantur: Lenientia, ut clysteres, ex radic. Alth. lilior. alb. &c. Herb. lupul. malv. parietar. mercur. &c. Sem. lin. fœnugr. &c. Ficub. in ser. lact. coct. additis electuariis & oleis mitioribus, ut: Viol. Chamæm. ante usum etiam V.S. administrentur.

XXXIX.

Ad præparantia dein accedendum; quæ humorem melancholicum attenuant & incidunt, ab obstructionibusque viscera liberant: quæ cùm calidioris plerumque sint naturæ; admiscenda sunt, quæ calorem istorum, (humoris enim etiam calor

ſæpe ſat inſignis eſt,) temperant: Obſtructiones aperiunt ſequentia; v.g.

℞ Rad. Aſpar.
Acetos.
Gramin. ana. ℥j.
Fragor.
Liquirit. ana. ℥ß.
Cort. med. Fraxini, ʒvj.
Tamar. ʒij.
Herb. Cuſcut.
Ceterach. ver.
Lingv. cerv.
Fumar. ana. mj.
Sem. Aniſ.
Fœnic.
Cucurb.
Melon. ana. ʒij.
Flor. Barrag.
Bugloſſ.
Viol.
Geniſt. ana. pj.
F. Decoct. in q. ſ. ſer. lact. ad ℔j. in colat. clar. & arom.
Spec. Aromat. roſ.
Diamarg. frig. ana. ʒß.
Solv.
Syr. capill. Ven.
de Fumar. an. ℥jß.
Cort. Citr. ℥j.
F. Apozema pro 4. doſ. mat.

Vel proſunt etiam juſcula alterata Rad. 5. aper. Aſpar. cichor. borrag. bugloſſ. Herb. Cent. min. Fumar. &c. quibus non incommodè additur Crem. tart. ad ʒj. vel Spir. Vitr. gutt. aliquot. Conducunt quoque Vina medicata, eo maximê tempore, ubi caput non valdè tentatur vaporibus, v.g.

℞. Rad. 5. aper. ana. ʒijß.
Bugloſſ. ʒij.
Cort. Tamar.
Cappar. ana. ʒjß.

Herb.

Herb.Beton.
Ceterach.ver.an.mj.
Cuſcut.
Agrim.ana.mß.
Sumit.Cent.min.
Flor.borrag.ana.pij.
Sem.Anis.ʒij.
Pœon.excort.ʒß.

Inciſa & contus. gr. mod. infundantur invin. alb. unius an.℔.iiij. ſtent bene obturata, cujus ℥iiij.l.℥v. capiat prodoſi manè jejunus. Externè conveniunt: Sacculi, cataplaſmata, fotus,& linimenta ex convenienti parata materia.

XL.

Vbi de obſtruentium verò metuitur caliditas ſub veſperam ſequenti v.g. ut atur Julepo refrig. intemperies viſcerum corrigente & roborante

℞. Aqv.Borrag.
Bugloſſ.ana.℥j.
Syr.Citr.
Viol.ana.℥ß.
Spir.Vitr. q.ſ.ad grat.acid.
M.F.Julep.pro 1.doſi.

Cui addim.poteſtConſ.ALK.℈j.vel,pro ditior.Ambr.gryſ.gr.ij.

XLI.

Præparato ita humore ad ipſius evacuationem accedendum: evacuatur verò commodius per inferiora ſec.aph.9.ſ.4. ubi formam liquidiorem magis convenire exiſtimo,v.g.

℞. Rad Fœnic.
Graminis.
Fragor.ana.℥ß.
Herb.beton.
Meliſſ.ana.mjß.
Sem.Anis.ʒiij.
Flor.borrag.
Viol.ana pj.
Fol.Senn.dilig.mund.℥j.
Crem.tart.ʒj.
F.Dec.in aq.font.q.ſ.colat.℥viij. divi-

dividantur in 2.part.æqv.in quar. 1. solv.

Syr.rof.sol.simpl.℥j.

M.F.Potio.

Cumque humor hic peccans majoris sit pertinaciæ, quàm ut unicâ purgatione eliminari possit, frequentius repetenda est purgatio, eaque non valentibus admodum medicamentis fiat, sed mitioribus, ut: quæ parantur ex Senna polypod.&c. helleboro etiam nigro, quibus & Jalappa &c. ob admixtum serum addi potest.

XLII.

Nec vomitoria rejicienda censeo, si major circa ventriculum materiæ pars fluctuet, nihilque contra indicet, experientia siquidem comprobatum est, crassissimos sæpè hâc viâ evacuatos esse humores, ex mitioribus tamen materia illorum sit deprompta necesse est. Nec diureticis omnem vim adimo, cùm supra dixerimus, magnam serosi humoris ipsi admixtam esse copiam; animadvertendum tamen, ut sæpiùs adhibeantur alvum ducentia medicamenta; ne crassiores relinquantur, tenuoribus evacuatis partibus.

XLIII.

Humore sic præparato & evacuato, quæ restant adhuc, obstructiones tollendæ sunt, ubi varii varia tradunt, Chalybs tamen & quæ exinde optima parantur medicamenta, uno ferè omnium ore summè prædicatur, de quo videantur authores. Cùm verò & obstructiones tollentibus emollientia sint permiscenda, balnea aquæ tepidæ conveniunt, quibus solis victuque humido & boni succi, nullo alio adhibito præsidio multos se curasse testatur Gal.l.3.de loco aff.c.4. Ne verò ventriculo balnea illa noceant, ol.caryoph.nuc.mosch.&c. ille inungendus, nec ingrediatur æger illo die balneum, quo purgatio repetitur. Thermæ hic non prosunt; quia dum nimis exsiccant viscera, humorem reddunt contumaciorem.

XLIV.

Commendatur etiam summè in hoc effectu serum lactis caprini, cujus ratione, & viscerum aperiuntur obstructiones, & calida eorum emendatur intemperies, ante ejus verò usum æger purgetur, & post 7. dies rursus: Sumatur scilicet lac caprinum ve-

vespertinum, quod serosius matutino, manè pulpæ Tamar. aliquid injiciatur, quæ bulliant simul super ignem, ut quod purissimum, separari possit, calideque exhibeatur eâ quantitate quæ ventriculi robori analoga, incipiendo circiter ab ℥v. & ascendendo ad ℔j. vel ultra., rursusque eodem modo descendendo, post pastum sumat æger de pulvere aliquo digestivo. Si usum lactis æger respuat, ad acidularum usum veniendum, quæ eundem sæpè effectum optato obtingunt cursu, earum verò usu perdurante ventriculus sacculis, &c. muniendus. & ne nimis debilitentur viscera, de sequenribus v.g. tabellis sumendum.

℞. Spec. Aromat. ros.
Lætif. Gal. ana. ʒjß.
Diambr. ʒj.
Sacch. alb. in aq. borrag. sol. ℥iiij.
M. F. l. a. tabellæ.

XLV.

Interea verò dum hæc aguntur partes omnes roborantia minimè negligenda sunt: v.g. Cinamom. Nux mosch. Spec. dialacc. arom. ros. diaxyl. diambr. Troch. de cep. de Abs. Conf. Alkerm. &c. ex quibus varia, decenti indicationum habito respectu, pro ægri etiam lubitu, præscribi possunt; ut:

℞. Conserv. Flor. beton.
Anthos. ana. ʒvj.
Borag.
Buglos. ana. ʒiij.
Condit. rad. calam. arom. ℥ß.
Cort. citr. ʒij.
Ambr. grys. gr. ij.
Syr. Citr.
de Stœchad. ana q. s.
M. F. Elect. moll. ad form. opiat. de qua
æger sæpiùs capiat magnit. nuc. mosch.

XLVI.

Hisce omnibus non procedentibus, ægrum aliâ vincere astutiâ interdum convenit: Sic Alex. Trallianus virginem serpentem se devorasse putantem, serpentem in vase clam jussit poni, fœcesque super eam exernere, quâ etiam ratione serpentem se

 depo-

depoſuiſſe putantem, priſtinæ reſtituit ſanitati. Eadem pari ratione, ſi quid ſimile ſibi imaginetur æger & nos procedamus, ut falsâ ſic ſe poſitâ imaginatione facilè redintegretur.

XLVII.

Ex fonte Diætatico, qui plurimùm hic facit, ſequentia conducibilia profero: In aëre degat æger temperato, ad humiditatem tamen inclinante, non craſſo, nec caliginoſo; ſed lucido ſuaveque olente, ſi non natura tamen arte: ex conclavi omnes picturæ, aliæque res alienæ eliminentur, ne æger varietate objectorum commotus, fixiori, quam par eſt, in ea intentione feratur. Cibus exhibeatur concoctu facilis, moderatè corpus humectans, cui ſemper modicè carminantia adjicienda: Carnes ſint elixæ, vel mediocriter aſſatæ, avicularum montanarum, gallinarum, caponum, vitulinæ etiam adhuc & agninæ carnes conceduntur, quibus ova ſorbilia accenſenda; piſces improbantur, viſcidam præſertim carnem & cutim habentes, ſaxatiles tamen, ut funduli, percæ, lucii, &c. conceduntur. Ex oleribus proſunt ſpinachia, lactuca, Acetoſ. Aſpar. lupul. cichor. borr. bugl. capp. Improbatur verò fructuum maxima pars, ut: fungi, tubera, extremitates quoque animalium, quia glutinoſum & viſcidum præbent alimentum, Lac quoq; ſec. Hipp. ſ. ſ. aph. 64. quibus hypochondria elata ſunt aut murmurantia malum. Potus ſit vinum album, vel cerevifia clara lupuloque bene condita, vel decoct. ex rad. Gram. acetoſ. frag. cum paſſul. pauc. cinam. l. ſem. Aniſ. Vinum hornum & cerevifia nondum defœcata cane pejus & angue fugiantur.

XLVIII.

Somnus, cum corpus animumque reficiat, moderatè concedendus, non tamen ſit meridianus, ſiquidem cruditatibus generandis eſt aptiſſimus, nec mox ab aſſumpto cibo, ſi urgeat, per emulſiones & pediluvia provocandus. Exercitia corporis moderata per loca invidia & amœna, cum alimentorum diſtributionem promoveant, non ſunt contemnenda, ſint verò ante paſtum, nec cibus illa ſtatim excipiat.

XLIX.

Excreta omnia reſpondeant: alvus præſertim ſemper laxa ſervetur, quæ ſi non ſit, aperiatur l. clyſter. l. in parato ſemper ſint medi-

medicamenta,ut: ſyrupus aliquis magiſtralis,& alia, ne tædium unum idemque afferat,ſitque v.g.ſeq.

℞. Fol.ſenn.dilig.mund.℥j.
Sem. Aniſ.
Crem.Tart.ana.ʒj.

Inciſa & contuſa indantur ſacculo & coq. cum prunor.dulc. ſuff. quant. in vin. alb. & aq. ana.℔ß. adde ſacch. & Cinam. parum. de jure cum prunis aliquot capiantur cochlear. v.l.vj. Summopere etiam commendatur Terebinth.cypr. quæ avellanæ magnitudine tribus ante cibum horis ſumenda, præterquam enim quod alvum ſubducat, obſtructiones aperit & abſtergit. De Menſibus & hæmorrhoidibus jam dictum.

L.

Animi pathemata turbulentiora ut ira, metus, mœſtitia fugiantur, inprimis etiam ſolitudo: Animus è contra ad lætitiam erigatur blandis perſuaſionibus, jucundis converſationibus aliisque; interdum etiam ut objurgetur æger convenit, ut ſe erraſſe cognoſcat.

Et hæc compendioſa quidem ſed laborioſa Melancholiæ Hypochondriacæ eſt curatio: quam, cum ægri, laboris utpote hujus impatientes, difficulter ſæpe ſuſtineant, hinc raro quoque integræ planè reſtituntur ſanitati.

DEO
TRIVNI
CORPORIS ANIMÆQVE
MEDICO
SIT
LAVS ET GLORIA
IN
SEMPITERNA SECVLA.

AD

AD NOBILISSIMUM ET DOCTISSIMUM

DN. CAROLUM JOACHIMUM FREHERUM NORIMBERGENSEM: MED. CANDID. DIGNISSIMUM, AGNATUM ET COMMENSALEM GRATISSIMUM, CUM DE MELANCHOLIA HYPOCHONDRIACA PRO SUMMIS IN MEDICINA DOCTORIS HONORIBUS LEGITIME CONSEQUENDIS, PUBLICE DISPUTARET.

QVid FREHERE juvat claro de stemmate natum,
Propria quem virtus nobilitare potest?
Tot Magni Celebresque Viri, tot Lumina Mundi
TE celebrant, fulges TV quoque luce tuâ,
Vt dubitem multùm sterilis num nostra Thalia
Debeat in laudes versibus ire tuas,
Scilicet immenso teneras adspergere lymphas
Oceano, & Phœbo conciliare faces:
Ridiculus labor est, Medicis profectibus opto:
Cœlitùs adspiret Numinis aura Sacri!

Honoris & amoris τεκμήριον

p.

JOH. JACOBUS VBELIUS,
S. Th. Administer.

FINIS.